

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Onder professoren

Jonge, K. de

Citation

Jonge, K. de. (1989). Onder professoren. *Bestuurskundige Berichten*, 4(5), 16.

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded
from:

ONDER PROFESSOREN

Prof.dr. Th.A.J. Toonen is één van de drie nieuwe hoogleraren die per 1 september in Leiden/Rotterdam zijn aangesteld. Een gesprek met de benjamin onder de professoren.

KARIN DE JONGE

Theo Toonen, geboren in 1952, studeerde politicologie in Nijmegen. Als afstudeerrichting koos hij bestuurskunde, dat toen nog onder leiding stond van Hans van den Doel, een bekend public-choice-economist. Na zijn studie cum laude te hebben afgerond, "verweten" veel mensen hem meer een econoom dan een bestuurskundige te zijn. Hij vertrok naar Rotterdam, waar hij werkte onder Rosenthal en Scholten. De studie politicologie werd opgezet en Toonen nam als wetenschappelijk medewerker al snel plaats in het bestuur van de faculteit.

LEERSCHOOL

Tijdens een congres kreeg hij de uitnodiging om naar de Indiana University in Bloomington te komen. In 1984 vertrok hij voor een half jaar naar de USA, juist toen de studie bestuurskunde in Leiden/Rotterdam werd opgezet. "Vooral op het gebied van onderwijs heb ik veel geleerd in Amerika; mijn stijl van college geven is meer gericht op structureren, globaler zaken aan geven, misschien schoolser en meer modulair denken." Gedurende deze periode heeft Toonen tevens de eerste aanzetten gedaan voor de SPEA-uitwisseling, waar hij zich nog steeds mee bezig houdt. "Het was een inspirerende tijd, de eerste ideeën over mijn proefschrift zijn daar ontstaan. Klassiekers als Thorbecke, van Poelje en Buys zijn vanuit een interorganisatorisch netwerkperspectief bijeen gebracht."

In 1987 promoveerde hij op "Denken over binnenlands bestuur, theorieën van de gedecentraliseerde eenheidsstaat bestuurskundig beschouwd". Juni 1988 verscheen een recensie van zijn dissertatie in "Beleid en Maatschappij" met de kop: "de onmacht van bestuurskunde?" Toonen, die het eigenlijk de moeite niet waard vindt hierover te praten, zegt: "Ik had helemaal niet de ambitie om een feitelijk proces te beschrijven; eerst is een goede analyse van de theorie nodig. Bovendien zijn daar ook andere typen empirisch materiaal voor nodig. De recensent, een historicus, legt verder vooral de nadruk op Thorbecke omdat die ook in zijn vakgebied past."

WETENSCHAP?

De vraag of bestuurskunde een wetenschap is beantwoordt Toonen bevestigend. "Het is fout om het -kunde karakter te benadrukken. Dat wordt vooral gedaan omdat er nog onbegrip is.

Men weet nog niet wat het is. Bestuurskunde heeft een eigen geschiedenis, maar het schort aan theoretische boeken waarin dat wordt samengevat."

Hij gaat terug naar de bronnen en zegt dat een bestuurskundige anders naar de klassiekers kijkt dan een jurist of een econoom. Bestuurskunde moet door fasen die elke wetenschap heeft gekend. Door een eigen kijk te ontwikkelen kunnen twijfels worden weggenomen. "Hoofdfiguren en kernthema's" voorzorg in die vraag. Theoretisch droogzwemmen is bovendien nodig om historisch en geografisch te kunnen vergelijken. "Als we de onderwerpen laten liggen, zullen we in ieder geval met twijfels blijven. Door de theoretische analyse kunnen nieuwe ideeën worden opgedaan. Een paspoort-affaire verklaard door een theorie over binnenlands bestuur kan heel belangrijk zijn."

Andere publicaties door hem geschreven zijn:

● "Pluriformiteitsgedachte in het openbaar bestuur", 1982 in samenwerking met Prof.dr. U. Rosenthal. Vanuit pluriformiteit redeneren was toen nieuw. Nu wordt het boek veel aangehaald en slaat het misschien wel iets te ver door.

● "Beleidsimplementatie", 1984. Hier worden twee beleidsterreinen gecombineerd. Enerzijds centralisatie, structureel binnenlands bestuur en anderzijds beleidsevaluatie.

Toonen zit nog vol ideeën. Concrete plannen zijn uitbreiden van het internationale programma en adviseren aan de Raad voor het Binnenlands Bestuur. We zullen wellicht nog veel horen van deze ondernemende hoogleraar.

STAGEBERICHTEN

Deze keer in deze rubriek Stageberichten een interview met Johan Mulder. Hij heeft stage gedaan bij Unilever.

DANIELLE HEMELS

Unilever is een Engels-Nederlandse multinational met zowel een hoofdkantoor in Rotterdam als in Londen. Veel bekende bedrijven zijn van Unilever, zoals Calvé (Delft), Royco (Utrecht), Van den Berg en Jurgens (Rotterdam). Deze bedrijven zijn samengevoegd in de NUB, dit staat voor Nederlandse Unilever Bedrijven.

Waarom nu een stage bij Unilever? Johan heeft voordat hij met Bestuurskunde begon drie jaar levensmiddelentechnologie gedaan in Wageningen, vandaar zijn interesse in dit bedrijf.

Johan wilde de relatie van overheid-bedrijven gaan onderzoeken. Het doel van deze stage was ten eerste inventariseren en ten tweede onderzoek van veranderingen in de warenwet. Wat zijn de consequenties van deregulering en de Harmonisatiewetgeving (i.v.m. 1992) voor het bedrijfsleven in de praktijk? Wat is de reactie van het bedrijfsleven? Aktief of passief, gaan ze lobbyen en hoe doen ze dat?

Uiteindelijk heeft hij drie maanden stage gelopen bij een staffunctioneren van Van den Berg en Jurgens (één van de werkmaatschappijen). Deze functionaris werkte echter voor alle werkmaatschappijen op het gebied van levensmiddelenwetgeving en consumentenrelaties.

Hier heeft Johan onderzocht hoe de levensmiddelenwetgeving werkt en deze complexe vormen van regelgeving meer hanteerbaar gemaakt. Hij heeft een check-list gemaakt voor en geadviseerd aan de afdeling marketing. Dit in verband met veranderende eisen t.a.v. de verpakkingen, de eittiquettering, in de toekomst. Deze eittiquettering moet (i.v.m. 1992) gaan voldoen aan de regelgeving op EG-niveau, de nationale regelgevingt moet hierdoor worden aangepast.

Hij heeft vergaderingen bijgewoond en bezoeken gebracht aan het ministerie van WVC, het hoofdkantoor van Unilever in Rotterdam en het research-laboratorium in Vlaardingen.

"Al met al een heel interessante stage en naar ik hoop, een leuke ervaring die straks ook voor jullie is weggelegd."

LEZING PTT

De eerste B.I.L.-lezing georganiseerd door de nieuwe commissaris lezingen handelde over verzelfstandiging. Was het de NMBPostbank of de PTT?

HENK DE JONGE

Dinsdag 21 november hield de heer P. van Ark, jofel in het pak, voor een select publiek zijn verhaal over de verzelfstandiging van niet de NMBPostbank, maar van de PTT.

Het verhaal startte in het verre verleden met de eerste lokale telefoonverbindingen en de postbezorging. Via een veelheid aan data en aardige wetenswaardigheden kwam de in 1985 gestarte verzelfstandiging van het staatsbedrijf in beeld. Van Ark raakte duidelijk meer in zijn element toen hij wat informeler zijn duidelijk favoriete onderwerp kon aan snijden: het sociaal beleid.

Als recruitment officer -"alles moet tegenwoordig in het engels hè"- schetste Van Ark een aardig beeld van de grootse veranderingen die hebben plaatsgevonden binnen het bedrijf. De cultuur moest volledig veranderen. Voor de verzelfstandiging ontbraken de prikkels om tot goede individuele prestaties te komen. Beloning en promotie waren immers gestandaardiseerd en ontslagen waren slechts zelden mogelijk.

Sinds 1 januari 1989 zijn ambtenaren plots werknemers van een immens groot en commerciële bedrijf geworden. Van Ark legde vooral het accent op de toegenomen mogelijkheden voor mensen met talent. De werknemers die niet mee kunnen komen horen niet meer thuis in de organisatie. Slechts bijna pensioen gerechtigden kunnen amnestie verwachten.

Interessant voor de aanwezige bestuurskundigen was het onderwerp personeelswerving. Sinds de verzelfstandiging heeft de PTT een centrale werving van academici. Doel hiervan is het werven van topkader voor de toekomst. In 1989 zijn via deze centrale werving 35 academici aangenomen, waarvan vijf bestuurskundigen. In de toekomst worden er grotere aantallen verwacht. Van Ark ziet in bestuurskundigen prima managers voor de PTT van de toekomst.

Sollicitanten, door Van Ark badgasten genoemd, moeten volgens hem voldoen aan de bekende eisen als persoonlijkheid, creativiteit en activiteit.

Al met al een aardige seizoen-opener.